

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/21/2015
Identifikačné číslo spisu:	7014200479
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7014200479.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa F. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sd/28/2014-40 zo dňa 10. októbra 2014, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sd/28/2014-40 zo dňa 10. októbra 2014 v spojení s opravným uznesením č. k. 1Sd/28/2014-52 zo dňa 16. januára 2015 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.01.2014 v spojení so zmenovým rozhodnutím zo dňa 08.04.2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil ako zákonné rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.01.2014 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 08.04.2014, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).

Krajský súd mal v konaní za preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok od 1. apríla 2008 podľa ust. § 38 a § 39 v súlade s § 58 a § 60 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov so zhodnotením doby služobného pomeru od 16.02.1979 do 31.07.1985 a od 01.05.1990 do 31.12.1999 v II. pracovnej kategórii a doby ZVS od 01.10.1969 do 24.09.1971, doby služobného pomeru od 01.03.1975 do 15.02.1979, od 18.01.1988 do 30.04.1990 a od 01.01.2000 do 31.03.2008 v III. pracovnej kategórii. Navrhovateľ teda nespĺňa podmienky pre nárok na starobný dôchodok v zníženom dôchodkovom veku a dôchodkový vek 62 rokov dosiahol XX.XX.XXXX. K tomuto dňu získal 12 rokov a 332 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím nespĺnil podmienku potrebného počtu rokov

obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na starobný dôchodok najmenej 15 rokov, preto jeho žiadosť o priznanie starobného dôchodku zamietnutá v súlade so zákonom.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom namietal, že odporkyňa nemá ustálený právny názor, ako posudzovať II. pracovnú kategóriu zamestnania hasičov, ktorým bol priznaný výsluhový dôchodok. Poukázal na iné rozhodnutie odporkyne, ktorým zamietla žiadosť o starobný dôchodok hasiča s odôvodnením, že nemal odpracovaných minimálne 15 rokov na zníženie dôchodkového veku na 59 rokov. Hasiči sa do systému zákona č. 328/2002 Z. z. dostali až od 01.01.2008 novelou č. 519/2007 Z. z., pričom zákon č. 100/1988 Zb., ktorý pojednáva o II. kategórii funkcií bol zrušený zákonom č. 416/2003 Z. z. Pokiaľ nemá nárok na priznanie starobného dôchodku za zníženia dôchodkového veku, žiada o priznanie alikvotnej časti starobného dôchodku od dosiahnutia dôchodkového veku 62 rokov v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach v súlade s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15.08.2012 sp. zn. 7So/138/2011.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody odvolania nepovažuje za opodstatnené. Má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúvaného rozhodnutia odporkyne. Podľa evidenčných listov dôchodkového zabezpečenia navrhovateľ v období od 16.02.1979 do 31.07.1985 a od 01.05.1990 do 31.12.1999 vykonával zamestnanie zaradené do II. pracovnej kategórie, ale nebol zaradený do výkonu funkcie; výkon zamestnania v II. pracovnej kategórii nemožno prekvalifikovať na výkon služby v kategórii funkcií. Výkon zamestnania hasiča navrhovateľ skončil 31. marca 2008. V zmysle § 293u zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, príslušník Hasičského a záchranného zboru, ktorému skončí služobný pomer v období do 1. januára 2008 do 31. decembra 2010, môže do 15 dní od skončenia služobného pomeru požiadať Sociálnu poisťovňu o priznanie starobného dôchodku, pričom dňom podania žiadosti zaniká nárok na výsluhové zabezpečenie podľa osobitného zákona. Navrhovateľ toto právo neuplatnil.

Odporkyňa preto trvá na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia a navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa treba priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30.03.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal odvolací súd rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne.

Ako vyplýva z obsahu spisu, odporkyňa preskúvaným rozhodnutím z 23.01.2014 podľa ustanovenia § 60, § 65, § 255 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietla žiadosť navrhovateľa zo 16.10.2013 o starobný dôchodok. V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že navrhovateľ dosiahol dôchodkový vek 62 rokov dňa XX.XX.XXXX a k tomuto dňu nesplnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na starobný dôchodok, preto jeho žiadosť zamietla. Po podaní opravného prostriedku vydala odporkyňa ďalšie rozhodnutie zo dňa 08.04.2014, ktorým opakovane zamietla navrhovateľovu žiadosť o starobný dôchodok, pričom do výroku rozhodnutia doplnila odkaz na ustanovenia § 21 a 174 zákona č. 100/1988

Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a do odôvodnenia doplnila dôvody, pre ktoré nemožno zhodnotiť obdobie trvania služobného pomeru pre vznik nároku na starobný dôchodok s rovnakým záverom o nesplnení podmienky potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na starobný dôchodok. V konaní nebolo sporné, že navrhovateľ ku dňu dovŕšenia 62 rokov (t. j. k XX.XX.XXXX) získal 12 rokov a 332 dní obdobia dôchodkového poistenia. Rovnako nebolo sporné, že navrhovateľovi bol priznaný od 01.04.2008 výsluhový dôchodok podľa § 38, § 39 v súlade s § 58 a § 60 zákona č. 328/2002 Z. z.

Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, ktorý bol vyhlásený v Zbierke zákonov ČSSR pod č. 416/1991 Zb. a má charakter medzinárodnej zmluvy majúcej prednosť pred zákonom (čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky), ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

V Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 5/2011, Stanoviská a rozhodnutia vo veciach správnych, bolo pod č. 55 uverejnené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2009, sp. zn. 9 So 214/2008, ktoré sa týkalo obdobnej veci ako je vec prejednávaná a z ktorého okrem právnej vety, že:

„Ak je príspevok za službu, priznaný ako dávka sociálneho zabezpečenia, považovaný za výsluhový dôchodok, môže od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) len vtedy, ak jeho výška zodpovedá výške starobného dôchodku, primeranej dobe trvania služobného pomeru.“ a

„Pri určení výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok.“

vyplýva aj jednoznačný právny názor, že na účely stanovenia výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na určenie výsluhového dôchodku. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu výsluhového dôchodku, pričom z čl. 33 ods. 2 Dohovoru vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť, a to najviac o sumu, ktorá neprevyšuje sumu výsluhového dôchodku.

Napokon aj v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 7So/138/2011 z 15.08.2012, na ktoré poukazuje navrhovateľ a ktoré bolo prijaté správnym kolégiom najvyššieho súdu ako judikát č. R 83/2013, je uvedené, že ...“ vtedy, ak by navrhovateľ aj nesplnil podmienku získania viac ako 10 rokov poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, ale získal by potrebnú dobu po zhodnotení poistenia v osobitnom systéme, má odporkyňa povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia vo svojom poistnom systéme a dôchodok priznať navrhovateľovi po zohľadnení aj nižšej doby poistenia vo výške zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme“ a tiež „Absolútne vylúčenie hodnotenia doby poistenia zo všeobecného systému u tých poistencov, ktorí získali dávky dôchodkového poistenia (zabezpečenia) v inom systéme sociálneho poistenia, a nie v systéme všeobecnom, má za následok horšie zaobchádzanie s nimi, ako s poistencami, ktorí sú poistení v zahraničných systémoch sociálneho poistenia a u ktorých samotná poisťovňa vôbec nepochybuje o spôsobe výpočtu ich dôchodkových dávok spôsobom krátenia, ktorý zabezpečuje primerané poistné plnenie za obdobia, v ktorých boli poistení na Slovensku po zohľadnení dôb poistenia v iných systémoch“.

Odporkyňa žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok zamietla napriek ustálenej judikatúre súdov (napr. judikát R 55, ale aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 9So/108/2012), že aj poberateľom výsluhových

dôchodkov môže vzniknúť nárok na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového poistenia, pokiaľ nebola zohľadnená doba ich „civilného“ zamestnania, s prihliadnutím na dobu dôchodkového poistenia, získanú v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, za súčasnej aplikácie čl. 33 dohovoru č. 128. I keď uvádzaná judikatúra riešila sociálne zabezpečenie vojakov a policajtov, tým, že od 01.01.2008 bol pojem policajt v § 1 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. rozšírený aj na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorým tiež patrí výsluhový dôchodok podľa tohto zákona, vzťahuje sa na nich rovnako. Hoci odporkyňa svoje zamietavé rozhodnutia odôvodnila nesplnením podmienky potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na starobný dôchodok, vo vyjadrení k odvolaniu doplnila ďalší dôvod - nepodanie žiadosti o starobný dôchodok v zmysle § 293u zákona č. 461/2003 Z. z., čo však podľa názoru odvolacieho súdu neznamena, že mu tým zanikol nárok na pomernú časť starobného dôchodku v zmysle vyššie uvedeného za obdobie poistenia, ktoré nebolo zhodnotené pri výpočte výsluhového dôchodku.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok nie sú v súlade so zákonom, preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že tieto rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude musieť o jeho žiadosti znova rozhodnúť, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 250k, § 224 ods. 1 a 2 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože úspešnému navrhovateľovi trovy konania nevznikli, resp. si ju neuplatnil a odporkyňa nemá na ich náhradu zákonný nárok ani v prípade úspechu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.